

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia aastateks 2026-2029

Sisukord

1. Makromajanduse prognoos	3
Kokkuvõtteks	5
2. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia	6
2.1 Põhitegevuse tulude ja kulude ülevaade ning prognoos.....	7
2.1.1 Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid:	7
2.1.2 Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid:	10
2.1.3 Põhitegevuse tulem	11
2.2. Investeermistegevus	12
2.3. Eelarve tulem ja finantseerimistegevus.....	16
2.3.1 Likviidsed varad	16
2.3.2 Netovõlakoormus	17
2.4. Arvestusüksus ja finantsdistipliin	17
Lisa 1. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia 2026-2029	19
Lisa 2. Lääne-Nigula valla sõltuvad üksused 2026-2029	21
Lisa. 3 Lääne-Nigula valla arvestusüksus 2026-2029.....	22

1. Makromajanduse prognoos

Eelarvestrategia makromajanduse prognoos tugineb Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvisele majandusprognoosile.¹

Tabel 1. Rahandusministeeriumi suvise prognoosi põhinäitajad

Majandusnäitajad	2024 tegelik	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
SKP reaalkasv %	-0,1	0,8	2,5	2,3	2,2	2,2
SKP nominaalkasv %	3,9	5,1	5,7	4,8	4,6	4,5
Tarbijahinnaindeks	3,5	5,4	3,5	2,4	2,3	2,0
Tööhõive kasv %	0,6	-0,1	0,5	0,1	0,0	0,0
Tööpuudus %	7,6	7,6	7,0	6,7	6,7	6,6
Inflatsioon %	3,5	5,4	3,5	2,4	2,3	2,0
Keskmise palga reaalkasv %	4,4	-0,3	1,7	2,3	2,2	2,3
Keskmise palga nominaalkasv %	8,1	5,7	5,2	4,7	4,5	4,4
Keskmine palk (eurot)	1 981	2 078	2 184	2 287	2 389	2 495

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos

Ülevaade erinevate allikate majandusprognoosidest:

- ✓ **Eesti Pank (septembri 2025)** – majanduskasv umbes **0,6%**, järgmisel kahel aastal (2026–27) prognoositakse **üle 3%** kasvu; inflatsioon 2025. aastal **5,4%**, seejärel umbes **3,8%**.
- ✓ **Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD juuni 2025)**: Eesti SKP kasv **1,5%** 2025. aastal ja **2%** 2026. aastal.
- ✓ **EL kevadine prognoos (mai 2025)**: reaalne SKP kasv **1,1%** 2025 ja **2,3%** 2026; Ühtlustatud tarbijahinnaindeks (HICP) – ELi kasutatav inflatsiooni mõõdik, mille järgi võrreldakse tarbijahindade muutusi eri liikmesriikides) – inflatsioon **3,8%** 2025 ja **2,3%** 2026; tööpuudus ~7,6% 2025.
- ✓ **Rahandusministeeriumi suvine prognoos – (august 2025)**: SKP kasv **0,8%**, inflatsioon 5,4%.
- ✓ **LHV analüütikute prognoos (jaanuar 2025)**: SKP kasv **1,4%**, THI 4,5 %, töötuse määr ~7,2%.
- ✓ **Rahvusvahelise Valuutafondi hinnang – (IMF juuli 2025)**: kasv **0,7%** 2025 ja **1,5%** 2026; inflatsioon **5,8%** 2025.

Kõik prognoosid näitavad **aeglast ja tagasihoidlikku majanduskasvu**, kus reaalne SKP suureneb 2025. aastal tõenäoliselt kuskil **ca 0,8%**. Inflatsioon jääb endiselt kõrgeks (keskmiselt 3,5–5,4%). Majandustõus on pigem ootuspärane – ei mingit jõulist kosumist. Tööpuuduse määr püsib **7–8%** tasemel.

Eesti Panga ja OECD prognoosid on üsna sarnased (**1,5%**), EL prognoos pisut konservatiivsem (**1,1%**). IMF seevastu on pessimistlikum, hinnates kasvu vaid **0,5%**.

Üldine majanduskasv – Eeldatavalt liigub Eesti majandus 2026. aastast alates tagasi mõõduka ja stabiilse kasvu suunas. Aastatel 2026–2029 prognoositakse Eesti SKP reaalkasvuks keskmiselt **2–2,5% aastas**. Kasvu veavad peamiselt ekspordi taastumine, avaliku sektori investeeringud (sh ELi toetused ja kaitsekulutused), tööturu elavnemine ning euroala majanduskeskkonna stabiliseerumine.

Inflatsioon – Pärast 2025. aasta suhteliselt kõrget inflatsiooni (3,8–5,4%) oodatakse inflatsiooni taandumist Euroopa Keskpanga eesmärgi lähedale. Aastatel 2026–2029 on oodata **inflatsioonitaseme stabiliseerumist 2–2,5% juures**. Mõju avaldavad energiahindade normaliseerumine, rahapoliitika karmistamine ja üldine hinnasurve taandumine.

¹ <https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>

Tööturg – Tööpuudus püsib aastatel 2026–2027 veel suhteliselt kõrgel (~7–7,5%), kuid väheneb 2028. aastaks alla **7%**, jõudes 2029. aastal võimaliku täistööhõive lähedale (~6,5%). Tööjõupuudus teatud sektorites (nt IT, inseneeria, tervishoid) võib taastuda, mis tõstab palgakasvu ja toob turule rohkem välistöötajaid.

Avalik sektor ja eelarvepoliitika – Valitsemissektori eelarve on aastatel 2026–2027 endiselt puudujäägis (1,5–2,5 % SKP-st), kuid eeldatavalt liigub 2028–2029 aastal tasakaalu suunas. Riigivõla osakaal SKP-st kasvab aeglaselt (ca 26–28 %), jäädes siiski ELi madalamaimate hulka. Eelarvet mõjutavad nii investeringukohustused (kaitsekulud, Rail Baltic, roheüleminek) kui ka demograafiline surve sotsiaalsüsteemile.

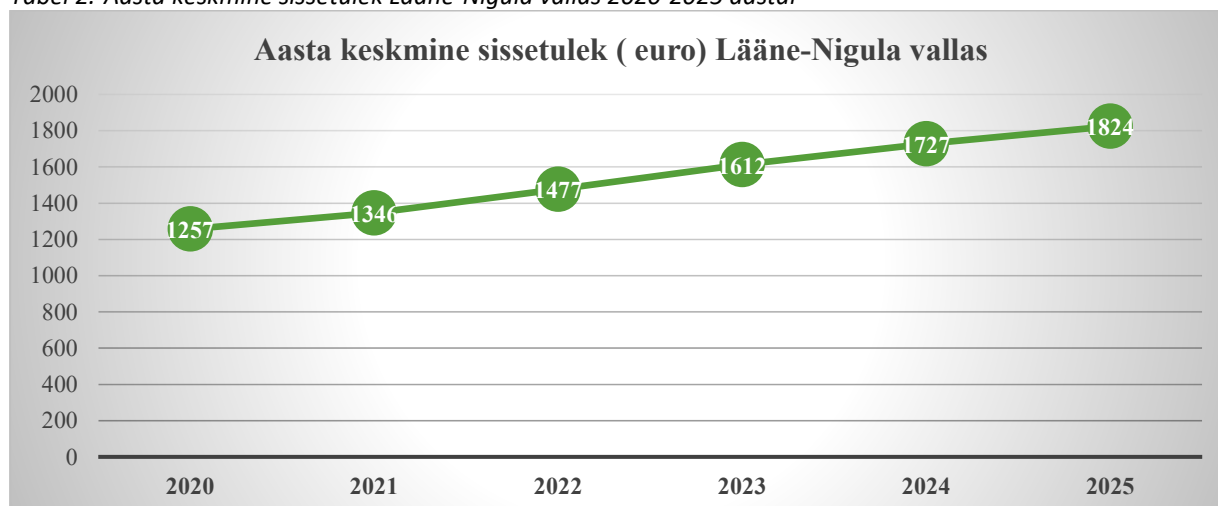
Väliskaubandus ja ekspordiperspektiiv – Ekspordi kasv taastub 2026. aastast alates aegamisi, tingituna Põhjamaade ja Saksamaa majanduse taastumisest. Eesti eksporti toetab ka tehnoloogiline areng ja suurem lisandväärtuse suunamine. Samas võib geopoliitiline ebakindlus (nt Ukraina sõda, globaalne protektsionism) aeglustada ekspordikasvu. Prognooside kohaselt kasvab eksport 2026–2029 aastal keskmiselt **3–4% aastas**.

Peamised riskid ja määramatuse allikad

- ✓ **Geopoliitilised riskid** (nt Ukraina sõja pikenedamine, pinged globaalsetes kaubandussuhetes)
- ✓ **Inflatsiooniootuste püsimine kõrgel tasemel** (nt teenuste inflatsioon)
- ✓ **Tööturu kohanemisvõime** (vananev rahvastik ja noorte väljaränne)
- ✓ **Rohepöördega seotud investeerimissurve**, milleks võib puududa piisav kapital või oskustöötajad.

Kõige suuremaks murekohaks Eesti majanduses on jätkuvalt kiire hinnatõus, mis ulatub sel aastal 5,4 %-ni ja tarbijakindlus on jätkuvalt madal.

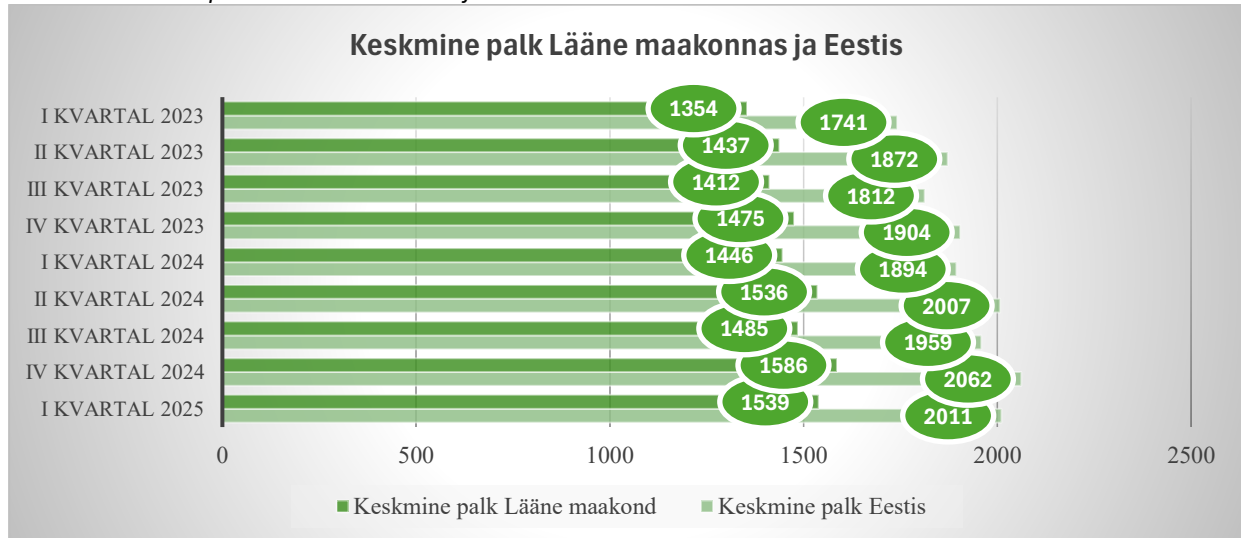
Tabel 2. Aasta keskmine sissetulek Lääne-Nigula vallas 2020–2025 aastal

(Rahandusministeerium, 2025)

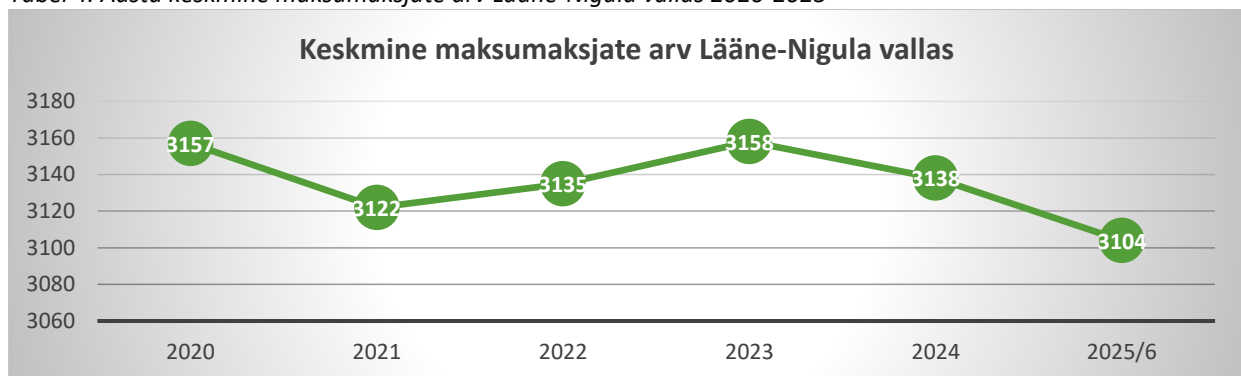
Kui Eesti keskmine brutopalk kasvas 2025 aasta I kvartalis 2011 euroni. Lääne maakonna keskmine 1539 eurot, tõustes võrreldes eelmise aasta sama ajaga +6,4% (Eesti keskmine 6,2%) ja samas mediaanpalk on 1348 eurot, tõustes eelmise aasta samal perioodil +6,1.

Tabel 3. Keskmise palk Lääne maakonnas ja Eestis

Allikas: Statistikaamet

Tabel 4. Aasta keskmine maksumaksjate arv Lääne-Nigula vallas 2020-2025

(Rahandusministeerium, 2025)

Kokkuvõtteks

2024. aasta alguses jõustunud maksumeetmed, sealhulgas käibemaksumäära tõus ja mootorsõiduki registreerimistasu, viisid inflatsiooni kiirenemiseni, mis aasta kokkuvõttes kujunes **3,5%** tasemele. Lisaks mõjutasid hinnataset oluliselt toidu- ja transpordihindade kallinemine ning teenuste hindade jätkuv kasv.

Prognooside kohaselt jätkub inflatsiooniline surve ka **2025. aastal, ulatudes hinnanguliselt 5,2%** tasemeni. See on osaliselt seotud üleminekufaasis maksupoliitikaga ning globaalsete hinnasurvega, eeskätt toorainete ja transpordi vallas. Inflatsiooni aeglustumist oodatakse **2026. aastast**, mil maksutõusude mõju vaibub ning toiduhindade kasv stabiliseerub. Rahandusministeeriumi hinnangul on:

Inflatsioon:

- ✓ 2026. aastal **3,3%**
- ✓ 2027. aastal **2,4%**
- ✓ 2028. aastaks langeb see **2,0% tasemele**.

Rahaturgudel on 2024. aasta keskpaigast alates täheldatud Euribori langustrendi. Prognoositakse, et **3 kuu Euribor** langeb:

2025. aasta lõpuks **1,9%**
2026. aasta lõpuks **2,0%**.

Kõrge inflatsioon koos üksikisiku tulumaksumäära tõusuga on 2024. aastal vähendanud keskmise netopalgat reaalkasvu, pärssides oluliselt tarbimist. Seetõttu jääb 2024. aasta sisetarbimise kasv tagasihoidlikuks. Samas 2025. aastast alates, koos maksuküüru kaotamisega, peaks keskmise palgasaaja ostujõud oluliselt suurenema, mis annab tarbimisele taas hoogu.

Kokkuvõttes on majanduse väljavaade ettevaatlikult optimistlik – mõõdukas kasv, stabiliseeruv inflatsioon ning tugevnev sisetarbimine loovad aluse kindlamale makromajanduslikule keskkonnale aastaks 2027 ja edasi.

2. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia

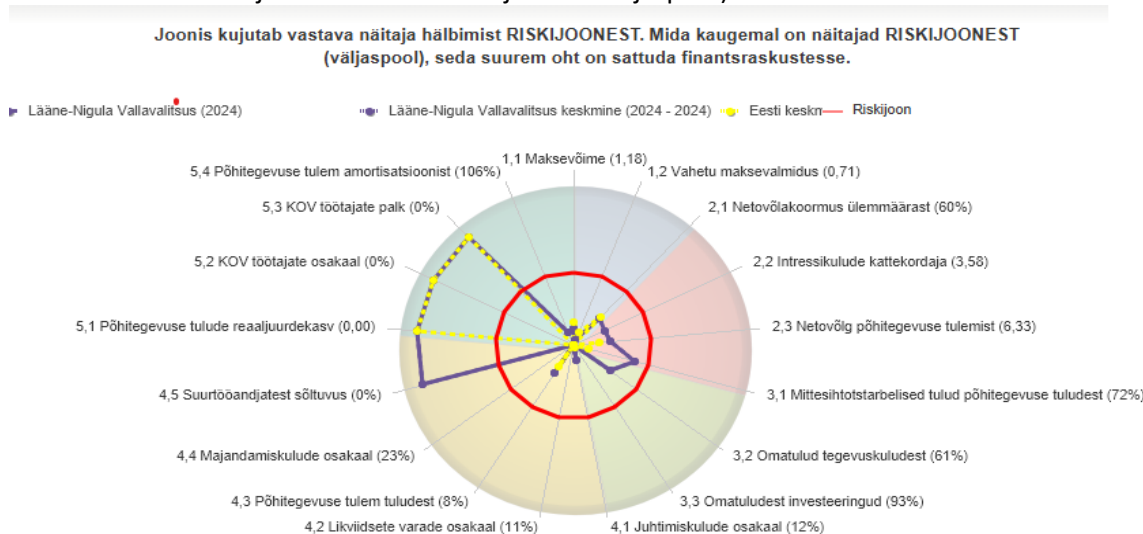
Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia on sisult omavalitsuse 2026–2029. aasta eesmärkidega finantsprognosis, mis esitab tegevustulud, tegevuskulud, investeeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Lääne-Nigula valla arvestusüksuse finantsseisust prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja arvestab läbi võimalikud riskisenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia on kooskõlas [Lääne-Nigula valla arengukava 2024-2032](#) eesmärkide ja tegevustega.

Eelarvestrateegia esitab andmed kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia koostamisel, menetlemisel ja avalikustamisel tuleb lähtuda [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest](#) §-st 37 ja Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise korrast. Eelarvestrateegia peab sisaldama minimaalselt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 20 lõikes 3 toodud informatsiooni. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kehtestatakse volikogu poolt.

Rahandusministeerium mõõdab regulaarselt mitmesuguste suhtarvude alusel kohalike omavalitsuste finantsvõimekust (vt lähemalt rahandusministeeriumi kodulehelt – finantsvõimekuse radar). Radar iseloomustab omavalitsuse finantsnäitajate hälbimist nn riskijoonest – mida kaugemal on punktid joonest, seda suurem on oht sattuda finantsraskustesse ja vastupidi.

Nende suhtarvude alusel on võimalik hinnata ka Lääne-Nigula valla finantssuutlikkust (soovitav suhtase: kuni 3 näitajat võivad asuda riskijoonest väljaspool).

Joonis 1. Finantsradar (allikas: Riigiraha.fin.ee)

Peamised tähelepanekud:

Tugevad küljed

- ✓ **Omatulude osakaal** tegevuskulude katmisel on 61% ning investeringute katmisel 93%, mis näitab head suutlikkust katta kulusid stabiilsete tulubaasidega.
- ✓ **Intressikulu kattekordaja** (3,58) viitab sellele, et põhitegevuse tulemid katavad laenu teeninduse piisava varuga.
- ✓ **Sõltuvus suurtööandjatest** on olematu (0%), mis vähendab majandusšokkide mõju.
- ✓ **Majandamiskulude osakaal (23%) ja juhtimiskulude osakaal (12%)** on kontrolli all ega kujuta endast hetkel riski.

Nõrgad küljed ja riskid

- ✓ **Maksevõime (1,18) ja vahetu maksevõime (0,71)** viitavad piiripealsele lühiajaliste kohustuste katmise võimele.
- ✓ **Netovõlakoormus** on 60%, mis asub ohupiiril ning seab täiendava piiri uute kohustuste võtmisel.
- ✓ **Mitte sihtotstarbelised tulud** moodustavad 72% põhitegevuse tuludest, mis tähendab sõltuvust ebapüsivatest ja ajutistest tulubaasidest.
- ✓ **Põhitegevuse tulude reaalmuudatus** on 0%, mis näitab tulude kasvu puudumist ja seab pikemas perspektiivis riski finantsilise jätkusuutlikkuse osas.

Kokkuvõtteks:

Lääne-Nigula Vallavalitsuse 2024. aasta finantsseis on üldjoontes stabiilne ning mitmed olulised näitajad on tugevad. Samas tuleb tähelepanu pöörata kõrgele netovõlakoormusele, nõrgale maksevõimele ja suurele sõltuvusele mitte sihtotstarbelistest tuludest. Püsiva finantsstabiilsuse tagamiseks on vajalik suurendada põhitegevuse tulude reaalselt kasvu ning vähendada sõltuvust ebapüsivatest tulubaasidest.

2.1 Põhitegevuse tulude ja kulude ülevaade ning prognoos

2.1.1 Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOF-i regulatsioonist järgmisi tulusid:

- 1) maksutulud;
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist;
- 3) saadavad toetused;
- 4) muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2029. võrrelduna 2026 aastaga ca 10% võrra, ehk siis umbes 20,4 mln. euron.

Põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad füüsilise isiku tulumaksu laekumised, maamaks ning riigieelarve tasandus- ja toetusfondi laekumised.

- ✓ 2026-2029 aasta põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:
- ✓ Lääne-Nigula valla maksumaksjate arv jääb samaks;
- ✓ Füüsilise isiku pensionilt ja muult tulult KOV-idele makstava tulumaksu osad võrdsustatakse järk-järgult aastaks 2027 (10,23%)
- ✓ Maamaksuseaduse muudatusega muutuvad maamaksumäärad 2026. aastal ca 10% ulatuses;
- ✓ Lääne-Nigula vald sai aastatel 2018–2025 tasandusfondist ühinemise kompensatsiooni 112 tuh. eurot aastas. Alates 2026. aastast seda vallale enam ei laeku.
- ✓ Kaupade ja teenuste tulude laekumise tõusu mõjutab inflatsioon ja erinevate maksude tõus;
- ✓ Laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ning muud saadavad toetused tegevuskuludeks ei muutu.

Alates 2025 aastast tõusis tulumaksumäär seni kehtinud 20%-lt 22%-le ja juriidilise isiku uus tulumaksumäär on 22% brutosummalt ehk 22/78 netosummalt senise 20% ja 20/80 asemel. Kadus ka

madalam dividendide maksumäär 14/86 ning füüsilise isikule makstud dividendide 7%-ne tulumaks. Üksikisiku tulumaksmäär on 22%.

Ettevõtlustulu maksumäär hakkab olema 22%, ehk siis ettevõtetele hakkab kehtima lihtsam tulumaks, kus tulumaksu tasutakse üksnes jaotatud, mitte jooksvalt kasumilt.

2026. aastast on maksuvaba tulu 700 eurot kuus ja 8 400 eurot aastas sõltumata inimese sissetuleku suuruselt.

29.07.2024 aasta võeti Eesti Vabariigi Valitsuse poolt vastu [mootorsõidukimaksu seadus](#), mis on kehtestatud alates 2025. aastast riikliku maksuna, mis omakorda tähendab mootorsõidukimaksu kaotamist kohalike maksude seadusest.

Tulumaks

Maksutulud moodustavad Lääne-Nigula valla 2026. aasta eelarvestrateegia põhitegevuse tuludest ca 50,2%, mille laekumine Lääne-Nigula valla tuludesse sõltub tööturu muutustest. Tulumaksu kasvaks on planeeritud 2026. aastal 7% võrrelduna 2025 aastaga.

[Tulumaksuseaduse muudatusel](#) suurendatakse 2025–2027 aastal järk-järgult füüsilise isiku riiklikult pensionilt eraldatavat tulumaksu 2,5%-lt 10,23%-le ja samal ajal vähendatakse järk-järgult muust tulust laekuvat tulumaksu 11,89%-lt 10,23%-le. Samas kehtestatakse „kahanemise piirmäär“ ehk siis protsent, millest ei saa omavalitsuse kasvult tulusid ümber jagada.

Tabel 5. Kohalikele omavalitsustele eraldatud maksustatava tulu osa (% brutopalgast):

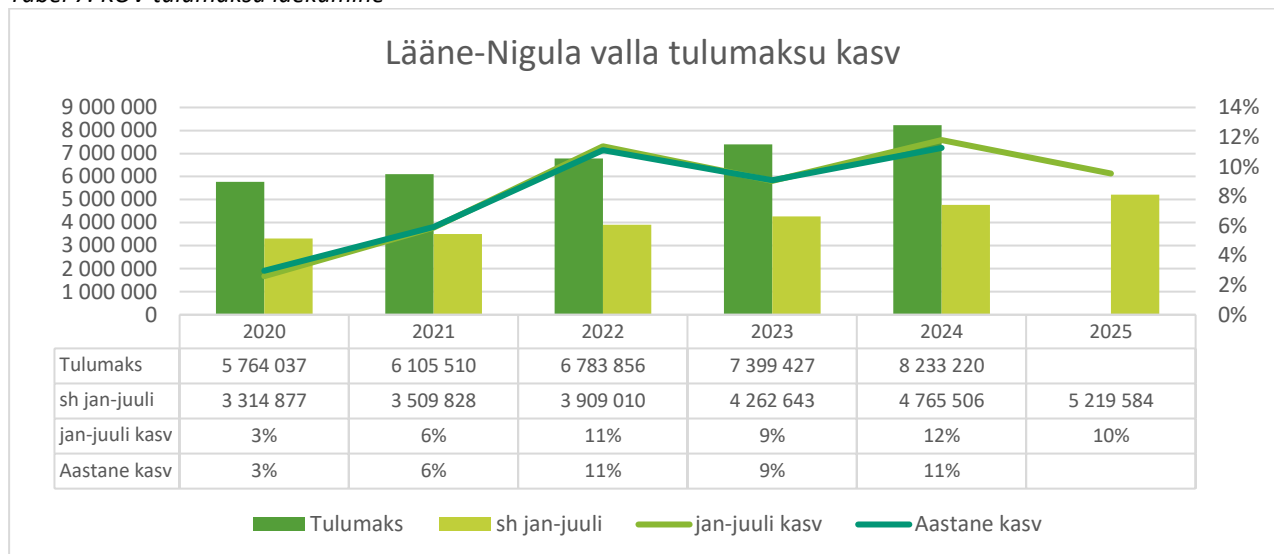
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Pensionilt	2,50%	5,50%	8,50%	10,23%	10,23%	10,23%
Muult tulult	11,89%	11,29%	10,64%	10,23%	10,23%	10,23%
Kahanemise piirmäär	-	1,50%	2,00%	2,50%	3,00%	3,00%

Antud muudatusega kiireneb tulumaksu laekumine nendes omavalitsustes, kus on eakate osakaal kõrge ja aeglustub kasv omavalitsustes, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase.

Tabel 6. Põhitegevuse tulud (2026-2029)

Lääne-Nigula vald	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 176 301	17 899 407	18 510 601	19 286 250	20 111 508	20 410 805
Maksutulud	8 844 594	9 432 296	10 056 690	10 582 339	11 278 235	11 577 532
sh tulumaks	8 325 452	8 758 456	9 317 690	9 784 401	10 400 703	10 700 000
sh maamaks	519 141	670 000	737 000	795 938	875 532	875 532
sh muud maksutulud	0	3 840	2 000	2 000	2 000	2 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 705 289	1 937 054	1 967 054	2 017 054	2 037 054	2 037 054
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 380 101	6 305 857	6 276 857	6 476 857	6 586 219	6 586 219
Muud tegevustulud	246 317	224 200	210 000	210 000	210 000	210 000

Tabel 7. KOV tulumaksu laekumine

Allikas: Rahandusministeerium

Maamaks

[Maamaksuga](#) maksustatakse Eestis kogu maa, v.a maa, millel on majandustegevus keelatud. Maamaks laekub täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvesse, kuigi on riiklik maks. Maamaks lähtub maa maksustamishinnast maksumäära alusel, mille kehtestab kohalik omavalitsus. Eelneval 2025 aastal oli arvestatud maamaksu ca 28% tõusuga, järgnevatel aastatel ca 10% tõusuga. Tulenevalt [maamaksuseaduse muudatusest](#) on võimalik 2026. aasta jaoks maamaksu määrasid muuta kuni 1. oktoobrini 2025. aastal.

2022 ja 2001 aasta maa korralise hindamise tulemuste erinevus kordades

Maatükkide arv	Koguväärtus 2001	Koguväärtus 2022	Muutus kordades
15 556	29 376 420 €	238 658 924 €	8,1
Elamumaa ja õuema koguväärtus (€)			45 971 519 €
Maatulundusmaa (v.a õuema) koguväärtus (€)			177 907 827 €
Ülejäänud sihtotstarbega maa koguväärtus (€)			14 447 169 €
			238 326 515 €

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad valla põhitegevuse tuludest väikese osa, ca 10,6%. Eelarvestrateegiasse prognoositud laekumised lähtuvad 2025. aasta eelarvesse prognoositud tasemest ning kasv prognoositavateks aastateks lähtub kaupade ja teenuste hindade üldisest kallinemisest. Põhiosa kaupade ja teenuste müügist laekub hooldekodude ja haridusalasest tegevusest. Siia kuulub ka kaupade ja teenuste müügist laekuvate tuludena riigilõivud erinevate teenuste osutamise eest (ehituslubade ja kasutuslubade väljastamise eest jms), üüri- ja renditulud ning muud tulud kaupade müügi ja teenuste osutamise eest.

01.07.2025 aastast hakkas kehtima 24% käibemaksu standardmäär, varasema 22% asemel. Seega tähtajalise julgeolekumaksu kohaselt kuni 2028.a. lõpuni kehtima pidanud käibemaksu 24% tavamäär asemel hakkas 24% käibemaksu määr alates 1. juulist 2025 kehtima tähtajatult.

Toetused

Maksude järel on teiseks suuremaks tuluallikaks toetused, moodustades tuludest ca 34%. [Tasandusfond](#) on riigieelarvest KOV-idele suunatud otsetoetus, mille eesmärk on vähendada

omavalitsuste finantsilisi erinevusi. Jaotamisel arvestatakse antud KOV-i tulubaasi (nt tulumaks, maamaks), elanike arvu ja spetsiifilisi eripärasid.

Lisaks on toetusfond, mis on suunatud kindlate valdkondade (nt teede hooldus, haridus, sotsiaalteenused) toetamiseks. Püasustusega väikesaari toetatakse alates 2026. aastast mitte eraldi toetusmeetmena, vaid osana iga-aastasest tasandusfondi jaotuse mehhanismist, mis jagatakse kohalikele omavalitsustele, uueks kriteeriumiks on (alla 100 km² pindala, vähemalt 5 elanikku kahes aadressis üle aasta).

2028. aastal on arvestatud sisse tuulepargi kohaliku kasumudeli põhine tasu omavalitsusele.

Muud tulud

Muud tulud moodustavad põhitegevuse tuludest ca 1%. Siia laekuvad tasud vee erikasutusest, kaevandamisõiguste tasud ja muud ühekordsed tulud.

Lääne-Nigula vald uusi kohalikke makse eelarvestrateegia perioodil eelduslikult ei kehtesta.

2.1.2 Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFs-i regulatsioonist järgmisi kulusid:

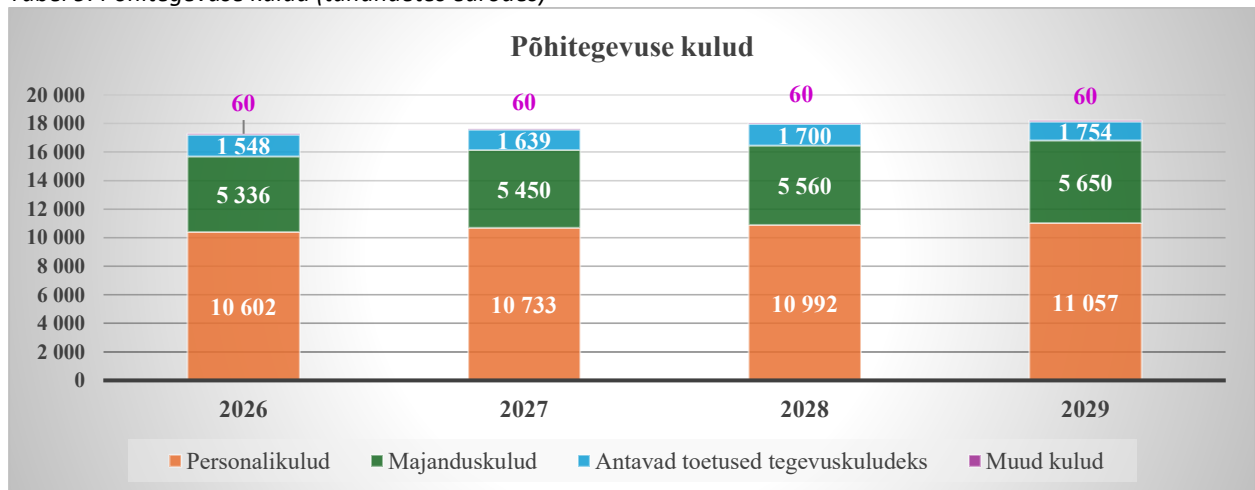
- 1) toetused tegevuskuludeks;
- 2) muud tegevuskulud (personali, majandus-ja muud kulud).

Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2029. võrrelduna 2026 aastaga ca 5,4% võrra ehk siis ligi 18,5 mln. euroni.

Tabel 8. Põhitegevuse kulud (2026-2029)

Lääne-Nigula vald	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	15 815 875	17 030 758	17 566 589	17 882 165	18 312 010	18 521 966
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 237 010	1 355 909	1 548 909	1 638 909	1 700 010	1 753 909
Muud tegevuskulud	14 578 865	15 674 849	16 017 680	16 243 256	16 612 000	16 768 057
sh personalikulud	9 592 098	10 390 000	10 601 780	10 733 256	10 992 000	11 057 900
sh majandamiskulud	4 978 487	5 223 349	5 355 900	5 450 000	5 560 000	5 650 157
sh muud kulud	8 280	61 500	60 000	60 000	60 000	60 000

Tabel 9. Põhitegevuse kulud (tuhandetes eurodes)

Tabelis 8 toodud põhitegevuse kulude toetused tegevuskuludeks on sotsiaaltoetused, muud toetused füüsilistele isikutele ning sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks. Antavate toetuste hulgas on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ning teistele organisatsioonidele.

Majandamiskulude alajaotuse mahus nähakse igal aastal valla eelarves muuhulgas ette kulud valla põhitegevuse tagamiseks (elekter, side, vesi- ja kanalisatsioon, IT, koristus, prügiveedu, valveteenus, töö- ja õppevahendid, toiduained, valla teede ja avalike alade hooldus, audiitorteenused ja muud sellised teenused või asjad, mille tellimine on vajalik, et tagada valla seadusest tulenevate kohustuslike ülesannete täitmine). Eelpoolnimetatud kululiikide lõikes on vallavalitsusel lähtuvalt Lääne-Nigula [vallavara valitsemise korrast](#) ja [hankekorrast](#) õigus sõlmida lepinguid ilma täiendava volikogupoolse nõusolekuta ning loetakse täidetuks KOF5 nõue kajastada eelarvestrateegias tulevaste aastate väljaminekud eelnimetatud majandamiskulude lõikes.

Eelarvestrateegias on arvestatud majanduskulude kasvuga 2026 aastal ca 2, % ja palgakasvutõusuga 2,5%, mis pikemas vaates ei ole jätkusuutlik. Eelarvestrateegias ei ole arvestatud haridustöötajate järgneva võimaliku palgakasvuga, kuna puudub teadmine millises määras ja ulatuses kokkulepped sõlmitakse.

Personalikulude kiirem tõus saab toimuda sisemiste ümberkorralduste arvel (koosseisude ja tööaja kasutuse, juhtimiskulude, koormusnormide üle vaatamine, jne). Kui majanduskulude osas peaksid hinnad oluliselt kasvama (hoonete haldus, toitlustus), tuleb teisi kulusid kärpida.

Haridusasutuste tööjõukulud moodustavad kolm neljandikku valla kogutööjõukuludest. Koolide õpetajate palgaraha tuleb riigieelarvest toetusfondist, tugispetsialistide ja abipersonali tööjõukulud tulevad valla enda eelarvelistest vahenditest. Koolidirektorite ja õppejuhtide tööjõukulud kaetakse nii riigi toetusfondist kui ka kohaliku omavalitsuse eelarvest (2025.a laekus toetust ca 123 tuh. eurot ja kogukulu palgakulu oli ca 373 tuh. eurot). Lasteaiaõpetajate palgaraha tuleb kohaliku omavalitsuse eelarvest, kuid vastavalt [toetusfondi korrale](#) saab kohalik omavalitsus lasteaia õpetajate tööjõukulude toetust (2025.a oli toetus 71 tuh. eurot, kogukulu lasteaiaõpetajate palgakuluks oli ca 750 tuh. eurot 2025.a).

Viimaste aastate trendid ja haridusasutuste tagasiside viitavad sellele, et tuge vajavate laste arv valla lasteaedades ja koolides on kasvamas. Tegu on lastega, kes vajavad õppetöös toimetulekuks lisatuge – näiteks eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi, abiõpetaja või tugiisiku abi. See toob kaasa mitmetasandilise mõju valla haridussüsteemile, milleks ei ole vaid tööjõukulude suurenemine, selleks on ruumipuudus, vajadus investeeringuteks (kohandatud ruumide loomine, vajalikud õpivahendid ja abiseadmed, digilahendused, personali koolitused) jne.

Kui riigi kinnitatav õpetajate alampalk tõuseb planeeritust kiiremini, tuleb prioriteedid üle vaadata. Üle tuleb vaadata koosseisud ja koormused ning leida optimeerimise kohad valdkondade siseselt.

Põhitegevuse kuludest moodustavad antud toetused tegevuskuludeks ca 9% personalikulud ca 61%, majanduskulud 30% ja tõus järgnevatel perioodidel sõltub juba majanduskeskkonnast ja poliitilistest otsustest.

2026. aasta töötasu alammäär selgub sügiselt kui Eesti Pank avaldab prognoosid.

Reservfondi suuruseks on planeeritud 58 tuh. eurot ja mille suurendamist eelarvestrateegia perioodil ei ole planeeritud.

2.1.3 Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Põhitegevuse tulem on finantsstabiilsuse indikaator.

Tänases strateegias ei kata põhitegevuse tulem laenude põhiosa ja intresse.

Tabel 10. Põhitegevuse tulem (2026-2029)

Lääne-Nigula vald	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 176 301	17 899 407	18 510 601	19 286 250	20 111 508	20 410 805
Põhitegevuse kulud kokku	15 815 875	17 030 758	17 566 589	17 882 165	18 312 010	18 521 966
Põhitegevuse tulem	1 360 426	868 649	944 012	1 404 085	1 799 498	1 888 839

Antud tabel on toodud eeldusega, et 2028. aastal laekub strateegiasse tuulepargi kohaliku kasumudeli põhine tasu omavalitsusele, kui antud tasu ei laeku omavalitsusele, siis ei kata eelarve põhitegevuse tulem laenukohustusi ja tuleb ka vähendada investeeringuid.

Hetkel on arvestatud majanduskulude kasvuks 2026. aastal 2,04% ja järgnevatel aastatel 1,76–2,05%, mis tänases hinnatõusu olukorras ei ole realselt jätkusuutlik.

Majandamiskulude puhul on arvatud ainult põhitegevuse püsikuludega, välja on jäetud ühekordsete projektide kulud.

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, sest see on eelduseks valla investeerimisvõimekuse säilimisele ja kasvule.

2.2. Investeerimistegevus

Investeerimistegevus on ära määratletud [KOFs §16 lõige 1](#) ja sisaldab järgmisi investeerimistegevuse liike:

- ✓ põhivara müük;
- ✓ põhivara soetus;
- ✓ põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- ✓ põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- ✓ osaluse soetus;
- ✓ osaluse müük;
- ✓ muude aktsiate ja osakute soetus;
- ✓ muude aktsiate ja osakute müük;
- ✓ antavad laenud;
- ✓ tagasilaekuvad laenud;
- ✓ finantstulud ja finantskulud (intressid, dividendid jne).

Strateegiaperioodil tehakse investeeringuid Lääne-Nigula vallas nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt.

Investeeringute tegemisel lähtutakse järgmisest põhimõtetest:

- ✓ Prioriteetsed on valla põhiteenuste arendamisele (haridus, sotsiaalhoolekanne jt) ja ülemaakondaliste prioriteetide täitmisele suunatud investeeringud, lähtudes mõjust teenuste pakkumisele ja kliimaeesmärkide saavutamisele.
- ✓ Investeeringute tegemisel tuleb arvestada saadavate toetussummadega ja ehitushindadega. Kui toetusi soovitud mahus ei saada või ehituse pakkumishind on liiga kõrge, tuleb investeeringu mahtu vähendada (arvestades, et valmib terviklikult kasutatav objekt) või investeering edasi lükata.
- ✓ Ei ole teada, mis meetmed võivad erakorraliselt või tulevikus avaneda. Kui eraldatakse meetmest lisaraha, siis eraldatakse see projektidele: a) kus on kehtiv rahastusotsus; b) mis on ettenähtud järgnevatel aastatel, aga mille iseloom võimaldab projekti tõstmise varasemaks ja mis on seotud põhiteenuste tagamisega; c) eelistatud on kliimaeesmärkide täitmisesse suunatud projektid,

erinevate nõuete täitmiseks suunatud projektid, samuti projektid, mis on suunatud avariiolekorra vältimiseks.

Investeermistegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeermistegevuse kulud ületavad investeermiseks saadavaid tulusid. Negatiivset investeermistegevuse tulemit võimaldab positiivne põhitegevuse tulem ja valla laenuvõimekus.

Negatiivset mõju avaldab ka asjaolu, et vähenenud on kohalikele omavalitsustele võimaldavate investeermismeetmete arv ja suurenenud on toetuse saaja omaosaluse määr.

Tabel 11. Investeermistegevus (2026-2029)

Lääne-Nigula vald	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Investeermistegevus kokku	-3 385 425	-2 075 793	-1 977 895	-2 160 913	-2 373 146
Põhivara müük (+)	25 000	250 000	27 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-3 562 431	-2 646 880	-1 490 000	-2 590 000	-2 790 000
sh projektide omaosalus	-2 798 359	-1 772 808	-1 490 000	-1 690 000	-1 890 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	764 072	914 072	40 000	940 000	940 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-260 000	-215 000	-115 000	-115 000	-115 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0				
Antavad laenud (-)	0				
Finantstulud (+)	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Finantskulud (-)	-367 066	-392 985	-454 895	-460 913	-473 146

Investeermistegevus kokku on igal aastal negatiivne (-3,39 mln kuni -2,37 mln eurot), ehk siis investeermistegevus kokku ajas näitab, et igal aastal on netorahavoog negatiivne (ehk vald investeerib rohkem, kui vara müügist ja toetustest tagasi tuleb).

Suurim investeermiskoormus langeb aastale 2025 (-3,39 mln. eurot), kus vald planeerib ulatuslikke investeeringuid. Aastatel 2026–2029 investeermiskoormus väheneb vahemikku -2,07 kuni -2,37 mln. eurot aastas. 2024. aastal oli investeeringute netokulu võrdlemisi väike (-0,93 mln. eurot) võrreldes järgnevate aastatega.

Põhivara soetus on suurim kuluartikkel: 2025. aastal -3,56 mln. eurot, hilisematel aastatel vahemikus -2,64 kuni -2,79 mln. eurot. Põhivara müük on üsna marginaalne, jäädes enamasti 25 – 50 tuh. euro vahemikku, välja arvatud 2026. aastal, kus müük ulatub 250 tuh. euroni, kus on kajastatud Nõva osavallas olevate kruntide müük 200 000 eurot. See tähendab, et vara müük ei kata olulist osa investeeringutest.

Projektide omaosalus projektidesse on märkimisväärne. Suurim omaosalus on 2025. aastal -2,8 mln. eurot.

Hilisematel aastatel jääb omaosalus vahemikku -1,77 mln. kuni -1,89 mln. eurot. See näitab, et vald ei sõltu ainult toetustest, vaid panustab ise olulisel määral.

Finantstulud ja -kulud- Finantstulud jäävad tagasihoidlikuks (15 tuh.). Finantskulud on kordades suuremad, igal aastal ca –0,39 kuni –0,47 mln. eurot. See tähendab, et investeerimistegevus on seotud suhteliselt kõrge laenukoormusega.

Tabel 12. Investeeringuobjektid

Investeeringuobjektid	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
04 Majandus	1 285 000	705 000	705 000	705 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				
<i>Teede investeeringud</i>	300 000	250 000	250 000	250 000
<i>Nõva sadama arendus</i>	400 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>	200 000			
<i>Hara sadama ehitus</i>	200 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>	200 000			
<i>Sireli maade väljaost</i>				
<i>Projektide omaosalus</i>	50 000	40 000	40 000	40 000
<i>Asutuste väikeinvesteeringud</i>	320 000	400 000	400 000	400 000
<i>SA PLTSHK - Kultuuriministeeriumi 4 aastane meede, projekti omaosaluse garanteerimine - ASF</i>	15 000	15 000	15 000	15 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	200 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				
<i>Taebla ÜVK - " Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused"-ASF</i>	100 000			
<i>Hajaasustus - ASF</i>	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	40 000	40 000	40 000	40 000
<i>Nõva Laimi bussipeatuse, Nõva pakiautomaadi ja Nõva tänavavalgustuse ehitustööd</i>				
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				
<i>Taebla kooli võimla</i>	0	0	0	0
09 Haridus	1 376 880	800 000	1 900 000	2 100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				
<i>Martna-Palivere PK -Martna maja rekonstrueerimine</i>	1 376 880	800 000		
<i>sh toetuse arvelt</i>	474 072			
<i>Linnamäe lasteaed</i>				
<i>PEEK projekt- "Läänemaa hariduskobar maakonna haridusteenuse arendamine"</i>				
<i>Martna-Palivere PK -Palivere maja rekonstrueerimine</i>			1 900 000	2 100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			900 000	900 000
KÕIK KOKKU	2 861 880	1 605 000	2 705 000	2 905 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	914 072	40 000	940 000	940 000

sh valla raha	1 987 808	1 605 000	1 805 000	2 005 000
----------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

ASF-Antud sihtfinantseerimine
põhivarasoetuseks

Põhivara müük on planeeritud 2026. aastasse 250 tuh. eurot, milles 200 tuh. eurot on Nõva osavallas asuvate kruntide müük ja mille tulu suunatakse Nõva sadama arenduse omafinantseeringu katteks. 50 tuh. eurot peaks tulema Lääne-Nigula valla maade ja kinnistute müügist. Järgnevate aastate üheks prioriteediks peab olema valla põhitegevuseks mittevajaliku vara müümine. Sellise vara hoidmine toob vallale kaasa pidevaid hooldus- ja halduskulusid, mis aastatega suurenevad. Vara müümine võimaldab vähendada vallale langevat kulukoormust, tagades vallavara sihipärase ja efektiivse kasutamise ning suunata müügist saadud vahendid uute ja vajalike objektide ehitusse või renoveerimisse.

Põhivara soetus on planeeritud 2026. aastal 2,65 mln. eurot, millest omaosalus on 1,8 mln. (peamine suurem investeering on Martna-Palivere Põhikool-Martna maja rekonstrueerimise jätkamine, millega alustati 2025. aastal), 2027. aastal ca 1,5 mln. (millest 400 tuh. eurot on asutuste väikeinvesteeringud ja teede investeeringud 250 tuh. eurot), omaosalus ca 1,5 mln., 2028. aastal ca 2,6 mln. (suurim investeeringuobjekt on Martna-Palivere Põhikool-Palivere maja rekonstrueerimine), millest omaosalus ca 1,7 mln. 2029. aastal ca 2,8 mln. (Martna-Palivere Põhikool-Palivere maja rekonstrueerimise jätkamine), milles omaosalus ca 1,9 mln.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on kajastatud 2026. aastal 40 tuh. eurot, mis on riigipoolne_hajaasustusprogrammi rahastus ja loodetav toetuste summa kokku 2026. aastal on ca 914 tuh. eurot, millest 474 tuh. eurot on arvestatud Martna-Palivere Põhikooli Martna maja ja Nõva sadama toetus 200 tuh. eurot ning Hara sadama toetus 200 tuh. eurot (kui Hara sadama hanke tulemus on suurem kui 200 tuh. eurot, lisatakse puuduolev summa piirkonna väikeinvesteeringute summast, kuid mitte rohkem kui 40 tuh. eurot). 2027. aastal on kajastatud vaid 40 tuh. eurot hajaasustusprogramm riigipoolne rahastus, 2028 ja 2029. aastal ca 940 tuh. eurot, mis on siis Martna-Palivere Põhikooli- Palivere maja planeeritav toetus 900 tuhat ja 40 tuh. hajaasustusprogramm riigipoolne rahastus.

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine kajastatakse 2026. aastal ca 215 tuh. eurot, mis sisaldab KUM4 aastast meedet, hajaasustusprogrammi rahastus 100 tuh. ja Taebla Ühisveevärk projekt " Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused" – 100 tuh. eurot, 2027 kuni 2029. aastal on planeeritud KUM4 aastane meede ja hajajasustusprogrammi rahastus.

Lisaks eeltoodule (tabel 12) kajastatakse strateegias prioriteetsed investeeringuprojektid, mille realiseerimiseks puuduvad vahendid, aga mis võetakse töösse kui selleks avanevad võimalused. Lähtudes hetkel kehtivast eelarvestrateegiast 2025-2028 ja investeeringute kavast 2025-2028, jaotub strateegias kajastamata investeeringute nimekiri järgmiselt:

- ✓ Kullamaa KK võimla
- ✓ Oru kooli rekonstrueerimine ja parendamine (lisaklassi juurdeehitus)
- ✓ Risti Lasteaia uue hoone ehitus
- ✓ Noarootsi sotsiaalmaja rekonstrueerimine (sealhulgas katusekatte vahetus)
- ✓ Sotsiaalmajutusüksus Lääne-Nigula vallas
- ✓ Taebla Ühisveevärk projekt " Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused"- II etapp

Antud objektide loetelu saab muuta volikogu lähtudes sisulisest põhjustest, nt töö avariilisus, ettekirjutused või oht põhiteenuse tagamise jätkusuutlikkusele.

2.3. Eelarve tulem ja finantseerimistegevus

Eelarve tulem on põhitegevuse tulem ja investeerimistegevuse tulemus liidetuna. Eelarve tulemile ei ole seaduses otsesid piiranguid kehtestatud. Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi, mis tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade (raha jäägi) arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakooormust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms).

Lääne-Nigula vallas on 31.12.2025 seisuga 11 kehtivat laenulepingut. 16.06.2025. SEB pangaga sõlmitud laenuleping 2025009028, summas 2,1 mln. eurot, mida ei ole käesoleval ajal välja võetud. Strateegiasse on arvestatud 2026 aastal sisse täiendav laen 1,6 mln. eurot ja refinantseerimisega kaasnev laenukohustuse põhiosa tagasimakse.

Kokku on vaja vallas 2027-2032 aastaks refinantseerida laene summas ca 5 mln. eurot. 2027 aastal on vaja refinantseerida ühekordse suure tagasimaksega laene summas 1,79 mln. eurot ja teine osa refinantseerida aastal 2030, summa 3,3 mln. eurot.

Laenude refinantseerimine (10- aastaseks perioodiks) on majanduslikult tasuv juhul kui intressimäär (ilma euribor- ta) jääb alla 0,92%.

Eelarvestrateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 6,5 mln. euro ulatuses ja tasuda ca 6 mln. euro eest.

Tabel 13. Finantseerimistegevus (2026- 2029)

Lääne-Nigula vald	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Finantseerimistegevus	-41 084	1 343 250	759 053	447 367	418 883	534 620
Kohustiste võtmine (+)	560 000	2 100 000	1 600 000	1 500 000	1 600 000	1 800 000
Kohustiste tasumine (-)	-601 084	-756 750	-840 947	-1 052 633	-1 181 117	-1 265 380

2.3.1 Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFs-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- ✓ raha ja pangakontode saldo muutus;
- ✓ rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- ✓ soetatud võlakirjade saldo muutus.

Tabel 14. Likviidsed varad

Lääne-Nigula vald	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	175 411	-1 173 526	-372 728	-126 443	57 468	50 313
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 787 671	614 145	241 417	114 974	172 442	222 755

Rahajääk aasta lõpus väheneb 2024. aasta 1,79 mln. eurot → 2025. aasta 0,614 mln. eurot → 2026. aasta 0,241 milj. eurot. See tähendab, et lisaks laenudele kasutatakse ka olemasolevaid reserve investeeringute rahastamiseks.

2.3.2 Netovõlakoormus

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud.

Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamisega, kuid samas suure netovõlakoormusega on ka intressikulu oluliselt suurem ja järgnevate aastate laenude tagasimaksud, mis kärbib edasist võimekust erinevaid tegevusi realiseerida.

Netovõlakoormus arvutatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel aruandeaasta lõpu seisuga.

Valla eesmärk number üks peab olema katta põhitegevuse tulemist laenude põhiosamaksud ja intressikulu, teine eesmärk peab olema see, et põhitegevuse kulude kasv oleks kindlalt alla põhitegevuse tulude kasvu ja kolmas eesmärk on, et hoida netovõlakoormus mõõdukal tasemel.

Lääne-Nigula valla netovõlakoormus suureneb 2025. aastal 36,1 %-lt 55 %-ni, eelkõige seoses mahukate investeeringute rahastamisega laenuraha abil. Laenukoormuse kasv toob kaasa rahajääkide vähenemise ning viib valla finantsseisu lähemale seadusega lubatud maksimumile (60 %). Kuigi investeeringud on suunatud haridusvõrgu arendamisele, väheneb edaspidi valla paindlikkus uute laenude võtmisel ja suureneb kohustus tagada laenu teenindamiseks piisav põhitegevuse tulu.

Finantsiline risk on poliitiliselt tundlik – kõrgem võlakoormus vähendab paindlikkust tulevikus, sest suurem osa tuludest läheb laenu teenindamiseks. Vaba netovõlakoormus ehk ruum uute laenude võtmiseks väheneb: 7,5 mln → 0,97 mln., mis tähendab, et laenuruum on sisuliselt 2029. aastaks ammendunud.

Netovõlakoormus võib kuni 2024. lõpuni olla kas 10-kordne põhitegevuse tulemit või 80% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%. Edaspidi hakkab vähenema 5% võrra.

Tabel 15. Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

	2024 täitmise	2025 eeldatav täitmise	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Lääne-Nigula vald						
Netovõlakoormus (eurodes)	6 207 570	8 724 346	9 856 127	10 429 937	10 791 352	11 275 659
Netovõlakoormus (%)	36%	49%	53%	54%	54%	55%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	13 741 041	13 424 555	12 957 421	12 536 063	12 066 905	12 246 483
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80%	75%	70%	65%	60%	60%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	7 533 470	4 700 209	3 101 293	2 106 125	1 275 552	970 824

Lääne-Nigula eelarvestrateegia 2026-2029 aasta on esitatud Lisas 1

2.4. Arvestusüksus ja finantsdistipliin

KOFS § 2 punkt 9 kohaselt on sõltuv üksus raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Lääne-Nigula vald omab osalust 6 ühingus, all olev tabel annab sellest ülevaate.

Tabel 16. Konsolideerimisgrupp

	Üksuse nimetus	Lääne-Nigula valla osaluse määr (%)
1.	AS Lääne-Nigula Varahaldus	100
2.	SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus	100
3.	OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud	100
4.	OÜ Lääne-Nigula Perearstikeskus	100
5.	OÜ Oru Kultuurisaal	100
6.	OÜ Maali Üürimaja	51

Eelarvestrateegias tuleb KOFs § 20 lg 3 kohaselt anda ülevaade sõltuvate üksuste arvnäitajatest, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks.

31.12.2025. aasta seisuga olid sõltuvateks üksusteks SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus (SA PLTSH), OÜ Oru Kultuurisaal, OÜ Lääne-Nigula Varahaldus ja OÜ Lääne-Nigula Perearstikeskus) ning valla tütarettevõtte OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFs-i vastavat meetodikat.

OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud arvestatud Risti Hooldekodu moodulite väljaostu ja olmeruumide remondiga, milleks on planeeritud võtta laenu 2025. aastal summa 200 000 eurot 10-ks aastaks, laenusumma kaetakse rendilepingu summast.

OÜ Lääne-Nigula Varahaldus investeeringute suuruseks on planeeritud 2026-2027 aasta eelarvestrateegias Pürksi kütte katla vahetamine, mille hinnanguline maksumus on ca 200 000 eurot.

OÜ Oru Kultuurisaal- il, SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus (SA PLTSH), OÜ Lääne-Nigula Perearstikeskus investeeringuid 2026 strateegias plaanis ei ole.

Lisa 1. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia 2026-2029

Lääne-Nigula Vallavalitsuse eelarvestrateegia 2026-2029	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 176 301	17 899 407	18 510 601	19 286 250	20 111 508	20 410 805
Maksutulud	8 844 594	9 432 296	10 056 690	10 582 339	11 278 235	11 577 532
sh tulumaks	8 325 452	8 758 456	9 317 690	9 784 401	10 400 703	10 700 000
sh maamaks	519 141	670 000	737 000	795 938	875 532	875 532
sh muud maksutulud	0	3 840	2 000	2 000	2 000	2 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 705 289	1 937 054	1 967 054	2 017 054	2 037 054	2 037 054
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 380 101	6 305 857	6 276 857	6 476 857	6 586 219	6 586 219
sh tasandusfond	1 505 745	1 723 260	1 623 260	1 623 260	1 623 260	1 623 260
sh toetusfond	4 344 985	4 303 597	4 403 597	4 603 597	4 603 597	4 603 597
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	529 371	279 000	250 000	250 000	359 362	359 362
Muud tegevustulud	246 317	224 200	210 000	210 000	210 000	210 000
Põhitegevuse kulud kokku	15 815 875	17 030 758	17 566 589	17 882 165	18 312 010	18 521 966
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 237 010	1 355 909	1 548 909	1 638 909	1 700 010	1 753 909
Muud tegevuskulud	14 578 865	15 674 849	16 017 680	16 243 256	16 612 000	16 768 057
sh personalikulud	9 592 098	10 390 000	10 601 780	10 733 256	10 992 000	11 057 900
sh majandamiskulud	4 978 487	5 223 349	5 355 900	5 450 000	5 560 000	5 650 157
sh muud kulud	8 280	61 500	60 000	60 000	60 000	60 000
Põhitegevuse tulem	1 360 426	868 649	944 012	1 404 085	1 799 498	1 888 839
Investeeringistegevus kokku	-933 703	-3 385 425	-2 075 793	-1 977 895	-2 160 913	-2 373 146
Põhivara müük (+)	80 731	25 000	250 000	27 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-454 610	-3 562 431	-2 646 880	-1 490 000	-2 590 000	-2 790 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-403 662	-2 798 359	-1 772 808	-1 490 000	-1 690 000	-1 890 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	50 948	764 072	914 072	40 000	940 000	940 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-208 172	-260 000	-215 000	-115 000	-115 000	-115 000

Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-50 000	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	27 603	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Finantskulud (-)	-380 203	-367 066	-392 985	-454 895	-460 913	-473 146
Eelarve tulem	426 723	-2 516 776	-1 131 781	-573 810	-361 415	-484 307
Finantseerimistegevus	-41 084	1 343 250	759 053	447 367	418 883	534 620
Kohustiste võtmine (+)	560 000	2 100 000	1 600 000	1 500 000	1 600 000	1 800 000
Kohustiste tasumine (-)	-601 084	-756 750	-840 947	-1 052 633	-1 181 117	-1 265 380
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	175 411	-1 173 526	-372 728	-126 443	57 468	50 313
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-210 228	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 787 671	614 145	241 417	114 974	172 442	222 755
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	6 207 570	8 724 346	9 856 127	10 429 937	10 791 352	11 275 659
Netovõlakoormus (eurodes)	6 207 570	8 774 346	9 663 127	10 140 482	10 313 927	10 736 957
Netovõlakoormus (%)	36,1%	48,7%	53,2%	54,1%	53,7%	55,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	13 741 041	13 424 555	12 957 421	12 536 063	12 066 905	12 246 483
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	7 533 470	4 700 209	3 101 293	2 106 125	1 275 552	970 824

Lisa 2. Lääne-Nigula valla sõltuvad üksused 2026-2029

Lääne-Nigula valla sõltuvad üksused kokku	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 462 967	1 331 669	1 354 680	1 445 985	1 509 291	1 555 926
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	521 005	466 000	519 800	540 780	560 436	581 792
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 093 714	1 149 565	1 146 800	1 251 585	1 305 224	1 350 385
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	7 493	2 600	2 800	3 000	3 300	3 500
Põhitegevuse tulem	369 253	182 104	207 880	194 400	204 067	205 541
Investeeringustegevus kokku (+/-)	13 139	-296 585	-130 166	-74 080	-70 302	-72 230
Eelarve tulem	382 392	-114 481	77 714	120 320	133 765	133 311
Finantseerimistegevus (-/+)	-78 726	143 985	32 600	29 000	-66 800	-66 800
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	205 864	4 804	110 784	145 580	65 715	67 811
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-97 802	-24 700	470	-3 740	-1 250	1 300
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	220 015	224 819	335 603	481 183	546 898	614 709
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	649 113	793 098	825 698	854 698	787 898	721 098
Netovõlakoormus (eurodes)	429 098	568 279	490 095	373 515	241 000	106 389,0
Netovõlakoormus (%)	29,3%	42,7%	36,2%	25,8%	16,0%	6,8%

Lisa. 3 Lääne-Nigula valla arvestusüksus 2026-2029

Lääne-Nigula Vallavalitsuse arvestusüksus kokku	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	18 110 770	18 762 476	19 342 681	20 188 455	21 057 063	21 381 439
Põhitegevuse kulud kokku	16 381 091	17 711 723	18 190 789	18 589 970	19 053 498	19 287 059
Põhitegevuse tulem	1 729 679	1 050 753	1 151 892	1 598 485	2 003 565	2 094 380
Investeeringustegevus kokku	-920 564	-3 682 010	-2 205 959	-2 051 975	-2 231 215	-2 445 376
Eelarve tulem	809 115	-2 631 257	-1 054 067	-453 490	-227 650	-350 996
Finantseerimistegevus	-119 810	1 487 235	791 653	476 367	352 083	467 820
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	381 275	-1 168 722	-261 944	19 137	123 183	118 124
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-308 030	-24 700	470	-3 740	-1 250	1 300
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 007 686	838 964	577 020	596 157	719 340	837 464
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	8 644 354	10 131 589	10 923 242	11 399 609	11 751 692	12 219 512
Netovõlakoormus (eurodes)	6 636 668	9 292 625	10 346 222	10 803 452	11 032 352	11 382 048
Netovõlakoormus (%)	36,6%	49,5%	53,5%	53,5%	52,4%	53,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	17 296 790	14 071 857	13 539 877	13 122 496	12 634 238	12 828 863
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	95,5%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	10 660 121	4 779 232	3 193 654	2 319 043	1 601 885	1 446 815